

"En ny historie" - demokratiprojekt på Balkan

Siden 2002 har Historielærerforeningen været involveret i et samarbejde med først Serbien, senere også Bosnien-Hercegovina og Kroatien om etablering af uafhængige historielærerforeninger og om udvikling historieundervisningen. Historielærere fra Balkan-landene har været på tre studieophold i Danmark, og repræsentanter for vor forening har været konsulenter ved oprettelsen af de nye historielærerforeninger, ligesom vi har bidraget med undervisning på efteruddannelseskurser i de tre lande.

I februar 2005 afholdtes det sidste seminar, som er finansieret ved hjælp af midler fra det danske udenrigsministeriums naboskabsprogram. Samarbejdsprojektet må og skal fortsætte, og vi må håbe at Euroclio får held med at skaffe midler fra andre lande. Ophøret af Udenrigsministeriets støtte skyldes ikke utilfredshed med projektet (vi har kun hørt ros), og heller ikke, at behovet for at styrke den regionale historieundervisning og det civile samfund på Balkan anses for irrelevant.

Udenrigsministeriet har imidlertid omlagt sin støtte fra at gå til mindre projekter til at gå til store programmer, og der kan 'vort' projekt ikke indgå. Årsagen er bl.a. at man vil begrænse arbejdsmængden i ministeriet, idet et stort program kræver mindre administration end mange små projekter. Set fra vor side virker dette ikke klogt: netop vedrørende demokratiudvikling er det vigtigt at have kontakt med græsrodderne i Danmark og i modtagerlandene. De store programmer kan kun administreres gennem store entreprenører og konsulentfirmaer, der må formodes i mindre grad at have kontakt med græsrodderne.

I seminaret i Sarajevo i februar deltog 59, hvor af de fleste er historielærere fra Bosnien, Kroatien og Serbien. De øvrige er universitetshistorikere fra de tre lande samt gæster og 'experts' fra Rusland, Rumænien, Makedonien, Schweiz, Holland og Danmark. Man kunne konstatere at der bliver et stadig bedre samarbejdsklima indenfor og imellem de nationale grupper, det konkrete samarbejde har ført til kendskab og venskab mellem lærere fra lande, der nylig har ført krige mod hinanden. Der er også problemer: der er ikke tradition i det tidligere Jugoslavien for at menige lærere laver lærebøger og man kan mærke at der er en skepsis fra de involverede universitetshistorikere overfor fodfolket. Problemerne kan dog ikke overskygge at man er i en god proces med at udarbejde et fælles undervisningsmateriale om Jugoslavien fra 1945 til 1990.

Der er lang vej endnu, men måske er vejen lige så vigtig som målet, idet projektet giver anledning til mange valg og overvejelser af en type, som deltagerne ikke før har været involverede i. Der er tilknyttet udenlandske konsulenter fra Makedonien, Schweiz og Danmark, som holder oplæg om historiedidaktik og giver konstruktiv kritik af det foreløbige arbejde. Fra Danmark er den gennemgående konsulent Benny Christensen, men medlemmerne af Historielærerforeningens "Internationalt Udvalg" har også medvirket. På denne måde virker projektet også som et stort efteruddannelsesforløb, hvor de deltagende historielærere får kendskab til andre undervisningsmetoder end de ret reproducerende tilgange, som er sædvanlige på disse kanter.

Vedrørende den bosniske forening var der et problem, idet der jo er tre nationaliteter i landet. I de foregående år har man som oftest haft tre læreplaner, der har kørt ud fra en henholdsvis bosnjakisk, en kroatisk og en serbisk synsvinkel. Foreningen må søge at slå bro over forskellene og har

understreget dette ved at kalde sig "Euroclio-HIP", historie hedder nemlig Historija i den bosniske, Istorija i den serbiske og Povijest i den kroatiske udgave af det sprog, som danske filologer fastholder er ét: serbo-kroatisk.